

Victor Ibara,
študent všeobecného lekárstva

Alica Lokajová,
študentka analytickej chémie

NEDOSTATOK PRAXE, ALE I URÝCHLENIE DIGITALIZÁCIE ČI OTVORENEJŠIA KOMUNIKÁCIA

text: Nikoleta Janková
foto: Tomáš Madeja

ŠTUDENTI PREZRADILI, AKO VNÍMAJÚ DIŠTANČNÚ VÝUČBU

Medicínu, farmáciu, chémiu či kondičné trénerstvo bez prístupu k špecifickým prístrojom a priestorom, o pacientoch ani nehovoriac, asi nevyštudujete. Prax z laboratória či kliniky sa nedá stiahnuť z internetu ani naštudovať v knižnici. Ako teda vyzeralo dištančné štúdium na fakultách, kde je podmienkou absolvovanie odbornej praxe? A priniesla korona a s ňou spojená nemožnosť osobného kontaktu do výučby aj niečo pozitívne? S dvomi študentkami a dvomi študentmi sme sa porozprávali o tom, ako sa oni, ale aj vyučujúci rôznych predmetov popasovali s netradičným rokom a sťažnými podmienkami pri vyučovaní.

Chirurgia online

Len ťažko si predstaviť, že váš lekár vidí reálneho pacienta a používa fonendoskop prvýkrát v živote práve v momente, keď sa k nemu rozhodnete ísť na kontrolu. Čo však v prípade, že počas jeho vysokoškolských čias vo svete zúrila pandémia a študovať sa dalo len na diaľku? Ako potom vyzerala praktická časť jeho štúdia? „I keď sa nám niektorí lekári z Univerzitetnej nemocnice v Bratislave prostredníctvom rôznych funkcionalít MS Teams snažili čo možno najlepšie predstaviť činnosť svojho oddelenia, je pochopiteľné, že sa výučba praktických predmetov, bohužiaľ, nedala plnohodnotne nahradiť. Niektoré zručnosti si dištančne jednoducho neosvojíte,“ približuje Victor Ibara,

študent 3. ročníka medicíny na Lekárskej fakulte UK. „Z niektorých kliník sme však dostali len prezentáciu na samoštúdium a následne online test,“ vysvetľuje dva protichodné prístupy vyučujúcich. O to viac si so spolužiakmi cenili, že ani sťažné podmienky nezastavili niektorých pedagógov v tom, aby svojim študentom ukázali všetko, čo sa dalo. „Veľmi mi to prekvapilo online pítvy či prax z chirurgie, kde vyučujúci ukázali vynaliezavosť, vďaka čomu sa im podarilo niektoré veci, o ktoré nás online štúdium pripravilo, aspoň čiastočne kompenzovať. Medzi moje najobľúbenejšie hodiny patrila patológia s doktorom Pavlom Janegom, ktorý spravil pre dištančné vyučovanie maximum. Bol otvorený spätnej väzbe a svižnému aplikovaniu možných riešení,“ spomína. „S podobným prístupom som sa

stretol na dánskej univerzite počas svojho predošlého štúdia. V Škandinávii vám dokonca nezapísali známku, kým ste im neposkytli spätnú väzbu na daný kurz, čo systematicky zvyšovalo kvalitu výučby,“ dodáva Victor, ktorého príjemne prekvapila aj trochu paradoxná výhoda dištančnej výučby – možnosť s vyučujúcimi viac interagovať a klásť im viac otázok.

Virtuálne pokusy

Podobne ako medici, ani študenti z prírodovedeckej či farmaceutickej fakulty bez pokusov a omylov „nacvičených“ na nečisto toho veľa nezmôžu. Svoje o tom vie napríklad aj Alica Lokajová, študentka analytickej chémie na Prírodovedeckej fakulte

UK. I do jej života priniesla dištančnú výučbu rôzne skúsenosti, a to tak pozitívneho, ako aj negatívneho charakteru. Ako však sama hovorí, veľkú úlohu v prežívaní celej situácie zohrával fakt, že patrí medzi tých šťastnejších študentov. „Bývame v rodinnom dome so záhradou, na štúdium som mala vyhradenú samostatnú izbu, núdza nebola ani o potrebné technické vybavenie. Aj preto som dištančnú výučbu – aspoň spočiatku – nevnímala ako niečo, čo by ma obmedzovalo alebo výraznejšie znižovalo kvalitu môjho štúdia,“ spomína na situáciu pred roka Alica. Aj ona si však po čase začala všímať nedostatky. Vadilo jej najmä to, že nemohla pracovať v laboratóriu, hoci to dovtedy bolo súčasťou jej takmer každodennej rutiny, ale i značne limitované príležitosti na osobné stretnutie sa so spolužiakmi i vyučujúcimi. „Naša katedra sa snažila v rámci možností nahradiť nielen teoretickú prezenčnú výučbu, ale aj prax v laboratóriách, a to prostredníctvom virtuálnych cvičení, na ktorých sme pracovali so špecializovaným simulačným programom.“ Keďže situácia naozaj nebola jednoduchá, vyžadovala si kompromisy tak zo strany vyučujúcich,

ako i študentov. No Alica mala šťastie v oboch prípadoch. Okrem fakulty, ktorá sa snažila na nové podmienky pohotovo a často i kreatívne adaptovať, našla podporu aj u spolužiakov. „Napriek diaľke sme ako kolektív prejavili súdržnosť a každú situáciu sme nakoniec rozumne vyriešili,“ kvituje.

Sústredenie ako výzva

Michaelu Sklenárovú, študentku farmácie, zastihlo dištančné štúdium vo štvrtom ročníku. Ako pre všetkých ostatných, aj pre ňu to bolo niečo nové, nepoznané. „Domáce prostredie bolo zrazu plné vnemov, ktoré ma rozptyľovali. Musela som sa tak naučiť sústrediť sa len na vyučovanie a nájsť si systém, ako odolávať rôznym prokrastinačným lákadlám,“ opisuje Michaela svoju prvotnú skúsenosť so zmenou. Aj ona vnímala podporu zo strany svojich spolužiakov, s ktorými tvoria už niekoľko rokov skvelý tím. „Neviem si však úplne predstaviť, ako fungujú terajší prváci a druháci. Jednak čelia novému systému výučby, ktorý je nový nielen pre nich, ale stále sa v ňom učia chodiť aj samotní vyučujúci; jednak im, predpokladám,

chýba užšie puto so spolužiakmi, ktorých zatiaľ pravdepodobne videli len online. Musí to byť pre nich veľmi náročné,“ vžíva sa Michaela do mladších kolegov. A keďže sa štúdiom farmácie nezaobíde bez praxe v lekární či laboratórnych prác, rovnako si uvedomuje, ako mimoriadne okolnosti postihli starších študentov. „Študenti končiacich ročníkov to tiež nemali ľahké. Či už s ukončením experimentálnej časti svojich záverečných prác, alebo so štátnymi skúškami,“ konštatuje. Keďže aj ju čochvíľa čaká ukončenie štúdia, patrila medzi študentov, ktorým sa v marci tohto roku podarilo vďaka rozhodnutiu Ministerstva zdravotníctva SR a Univerzity Komenského vrátiť do škôl a vykonávať prax. „Môcť vykonávať prax je podľa mňa kľúčové, pretože už o rok budem pracovať len sama za seba a absencia týchto hodín na to môže mať radikálny vplyv. Na našich predmetoch sa nám učiteľia síce snažili poskytnúť čo najviac informácií a reálnych kazuistik z praxe, vytvárali videá, v ktorých nám ukazovali, ako by sme dané úlohy vykonávali v laboratóriu, avšak raz zažiť a skúsiť je lepšie než stokrát počuť,“ uzatvára Michaela.

Uvoľnenejšia atmosféra

S udržaním pozornosti spočiatku bojoval aj Julián Enrik Smoliga, ktorý štvrtý rok študuje kondičné trénerstvo a učiteľstvo telesnej výchovy. Online vyučovanie bolo preňho prínosom z toho dôvodu, že priebeh vyučovania bol podľa neho osobnejší a interaktívnejší. „Mám pocit, že počas online vyučovania učiteľia javia o nás väčší záujem – asi aj vďaka neustále viditeľným profilom s našimi menami v MS Teams nie sme pre nich len veľkou skupinou študentov zhromaždených v posluchárni. To sa podpísalo na otvorenejšej komunikácii a uvoľnenejšej atmosfére. Na hodinách máme nielen väčší priestor na otázky, ale aj väčšiu odvahu podeliť sa s našimi názormi. Práve preto boli pre mňa online hodiny atraktívne,“ vysvetľuje hlavné prínosy dištančného vzdelávania Julián. Keďže aj štúdium športových odborov si vyžaduje značne špecifickú prípravu, priestory a potrebné náradie, ale hlavne odborné vedenie, nie div, že aj v tomto prípade bola najväčším nedostatkom práve praktická výučba. Hoci sa niekedy dala nahradiť s ľahkosťou, v iných prípadoch to bolo naozaj náročné. Asi všetci sa

zhodneme, že imitovať plávanie výlučne na suchu nie je to pravé orechové a nijako tomu nepomôže ani kvalitná webkamera. „Naopak, predmet tance a rytmická príprava, ktorý sme mali tento semester, bol naozaj super. Na každej hodine sme tancovali pred kamerou a náš vyučujúci nás mohol vidieť, opraviť a ukázať nám správnu techniku,“ opisuje priebeh jednej z mnohých praktických hodín Julián. „Predpokladám, že až takýto individuálny prístup by sme na hodine, kde by nás bolo naraz viac, nedostali,“ pochvaľuje si. Kým na ostatných fakultách prebiehali skúšky z praktických predmetov prevažne v podobe testov, na Fakulte telesnej výchovy a športu UK to vybavili po svojom. „Keďže na väčšine predmetov máme fyzické zápočty, ako napríklad beh, naši vyučujúci to vyriešili tak, že sme im náš výstup museli natočiť na video a poslať. To nás motivovalo na seba naďalej pracovať a rozvíjať naše kondičné schopnosti aj v čase pandémie. Samozrejme, ak sa nedali zápočty realizovať, ako napríklad v prípade plávania, prihliadalo sa na hodnotenie z predchádzajúcich ročníkov a na základe toho sa vytvorilo hodnotenie z praktickej časti,“ hovorí.

Rôzne fakulty, jeden výsledok

Napriek všetkým strastiam, ktorým sa vyučujúci ani študenti pri prechode na dištančnú výučbu nevyhli, sa tí mladší zhodujú aj na jednom významnom pozitíve. Sťažované podmienky urýchlili digitalizáciu, ktorá by aj do budúcnosti mohla priniesť ďalšie výhody. „Hoci sme pocítili stratu osobného kontaktu s vyučujúcimi a prišli o množstvo hodín praxe, po roku online štúdia vidím rapídne zlepšenie v oblasti digitalizácie výučby na našej fakulte. Som si istý, že pandémia – hoci dobrovoľne nasilu – posunula modernizáciu na UK na vyšší level. Vďaka tomu by množstvo času stráveného na fakulte, najmä v prvých ročníkoch, mohlo byť v budúcnosti nahradené dištančnou výučbou,“ myslí si Victor a pridáva sa k nemu aj Alica. „Už v priebehu posledných dvoch semestrov pozorujem, že sa proces dištančnej výučby skvalitňuje. A hoci v plnom rozsahu nikdy nenahradí tú prezenčnú, má aj svoje výhody. Mne napríklad veľmi pomohlo, že niektorí vyučujúci nahrávali svoje prednášky, vďaka čomu som sa mohla k ich výkladom kedykoľvek vrátiť,“ dodáva.

Julián Enrik Smoliga,
študent kondičného trénerstva a učiteľstva telesnej výchovy

Michaela Sklenárová,
študentka farmácie